

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoPs/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7114217293
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Har Tzvi
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7114217293.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Har Tzvi a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Moniky Tobiašovej v právnej veci posudzovanej osoby: T. M. Z., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom L. XX, C., zastúpená procesným opatrovníkom B. Z. K., zamestnancom M. súdu C., právne zastúpená JUDr. J. A., advokátkou, so sídlom W. X, C., za účasti Okresnej prokuratúry Košice I, začatej na podnet Okresnej prokuratúry Košice I, v konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, o odvolaní prokuratúry proti uzneseniu Mestského súdu Košice č. k. 18Ps/6/2014 -1080 zo dňa 13.07.2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje uznesenie.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresná prokuratúra Košice I podala podnet na začatie konania o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony T. M. Z. v rozsahu podávania akýchkoľvek podaní Policajnému zboru Slovenskej republiky, prokuratúre Slovenskej republiky a súdom Slovenskej republiky. Funkciu opatrovníka v uvedenom obmedzenom rozsahu by bolo podľa prokuratúry vhodné, aby vykonávala obec, resp. mestská časť mesta Košice príslušná podľa miesta jej obvyklého pobytu.

2. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým uznesením rozhodol cit.:

„I. Súd konanie zastavuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

III. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie Okresná prokuratúra Košice I. Navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, eventuálne ho zmeniť v súlade s jej odvolacím návrhom.

4. K odvolaniu Okresnej prokuratúry Košice I sa vyjadrila osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná. Napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne, navrhla ho potvrdiť.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. a) CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a

§ 363 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie a dospel k záveru, že odvolanie Okresnej prokuratúry Košice I nie je dôvodné.

6. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Odvolací súd sa s jeho rozhodnutím stotožňuje.

8. Súd prvej inštancie v uznesení uviedol skutkový stav, z ktorého vychádzal, a z tohto skutkového stavu vychádza aj odvolací súd bez toho, aby tento skutkový stav opätovne uvádzal vo svojom rozhodnutí. Rovnako odvolací súd neopakuje právne závery, ktoré uviedol súd prvej inštancie v svojom rozhodnutí. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe „Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzujúcim rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie“ (uznesenie NS SR sp. Zn. 5Obdo/98/2018 zo dňa 29.1.2020). „Odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok“ (ÚS SR vo veciach II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

9. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočný stav veci, vyvodil z neho tomu prislúchajúce skutkové závery a vec správne právne posúdil. Uplatnené odvolacie dôvody nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnuté uznesenie považuje odvolací súd za vecne správne, jeho správnosť argumentuje nasledovne.

10. Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je zásahom do základných práv a slobôd (tiež zásahom do súkromia fyzickej osoby), ktorý musí byť primeraný sledovanému cieľu, musí byť čo najužší, t. j. len v nevyhnutnej miere.

11. K inštitútu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony treba zdôrazniť, že jeho zákonná úprava doterajšia prax súdov je determinovaná ústavným a medzinárodnoprávnym rozmerom, ktorý je pre rozhodovaciu činnosť všeobecných (vnútroštátnych) súdov podstatným, keďže pri interpretácii ustanovenia § 10 Občianskeho zákonníka je vždy potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer zbavovania, alebo obmedzovania spôsobilosti na právne úkony, ktorým je predovšetkým rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti fyzickej osoby (človeka). V medziach ústavného významu práv človeka pri ich zbavení, alebo obmedzení sa ex constitutione primárne sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Nie je prípustné, aby v týchto prípadoch došlo k preferovaniu verejného záujmu a záujmu tretích osôb na úkor záujmu dotknutej osoby (uznesenie NS SR 8Cdo/276/2014).

12. Za podstatné tvrdenia uvedené v podnete aj v odvolaní Okresnej prokuratúry Košice I je možné považovať len druh, charakter a počet trestných oznámení a iných podaní, ktoré osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, podáva na jednotlivé prokuratúry ako aj na jednotlivé súčasti Policajného zboru. Odvolateľ poukazoval aj na zdravotný stav tejto osoby a závery vyplývajúce zo znaleckých posudkov, ktoré sú obsahom tohto spisu.

13. Z návrhu na začatie konania, z jednotlivých výsluchov aj písomných podaní vyplýva, že Okresná prokuratúra Košice I sa domnieva, že jednotlivé podania, resp. ich počet a charakter týchto podaní postačujú na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony tejto osoby. Za ďalšiu skutočnosť odôvodňujúcu obmedzenie spôsobilosti danej osoby považuje jej zdravotný stav. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že posudzovaná trpí K. poruchou, ktorá prebieha chronicky, má trvalý charakter, no aktuálny stav posudzovanej je ustálený, kompenzovaný, pričom došlo u nej k poklesu emočného náboja a dezaktualizácii bludných tém ako aj ústupu porúch správania. Odvolateľ namieta, že zdravotný stav posudzovanej osoby je neistý, môže sa kedykoľvek zmeniť. Túto skutočnosť zohľadnil aj súd prvej inštancie. Odvolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na obmedzenie spôsobilosti

na právne úkony je súd povinný skúmať aktuálny stav danej osoby, zohľadňujúc skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania. Bolo by právne neudržateľné, obmedziť niekoho na spôsobilosti na právne úkony len na základe obáv plynúcich z možnej dekompenzácie zdravotného stavu posudzovanej osoby. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že zdravotný stav posudzovanej osoby je ustálený, došlo u nej k sociálnej údrave, posudzovaná pravidelne navštevuje ambulatného psychiatra, čo prispieva k zlepšeniu jej stavu. Posudzovaná je schopná samostatne fungovať, obstarávať si si svoje finančné, osobné, či sociálne záležitosti, dokáže zabezpečovať starostlivosť o svoje zdravie a v prípade potreby vyhľadať pomoc. Napriek tomu, že si neuvedomuje a popiera prítomnosť duševnej poruchy a nie je spôsobilá posúdiť svoj psychický zdravotný stav na účely udelenia súhlasu s psychiatrickou liečbou, je jej stav aktuálne kompenzovaný a na jeho udržanie postačuje dispenzarizácia u ambulatného psychiatra.

14. Dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby môžu byť len dôvody vymedzené v § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda existencia duševnej poruchy, ktorá nie je len prechodná, nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov, či jedov, pre ktoré je fyzická osoba schopná robiť len niektoré právne úkony. V rozhodnutí z 21.10.1963 sp. zn. 5Cz/67/1963 uverejnenom v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 6/1964 najvyšší súd uviedol, že v konaní o pozbavenie a obmedzenie spôsobilosti na právne úkony musí súd skúmať duševný stav osoby, ktorej sa konanie týka, t. j. či je táto osoba skutočne postihnutá duševnou poruchou a či táto porucha dosahuje intenzitu predpokladanú zákonom pre pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Ďalším predpokladom pre pozbavenie spôsobilosti na právne úkony (aj obmedzenie) je zistenie, či takto zaťažaná osoba je alebo nie je z tohto dôvodu schopná obstarávať si sama svoje záležitosti. Pri riešení tejto otázky musí súd vychádzať zo skutkových zistení vyvođených z posudku znalca - lekára v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS 313/2012 z 28. novembra 2012 pri interpretácii a aplikácii ustanovenia § 10 Občianskeho zákonníka (pozbavovanie/obmedzovanie spôsobilosti na právne úkony) sa nemožno obmedziť iba na text zákonného predpisu, ale vždy je potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer, ktorým je predovšetkým rešpektovanie ľudskej dôstojnosti. V medziach ústavného významu práv človeka sa pri zbavovaní/ obmedzovaní spôsobilosti na právne úkony primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný, či tretích osôb. Zbavenie človeka spôsobilosti na právne úkony (jeho právna smrť) je prostriedkom ultima ratio (t. j. možno k nemu pristúpiť až vtedy, ak sa všetky menej represívne prostriedky či iba ich obmedzenia nedajú použiť, resp. sa stanú neúčinnými. Úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony neprichádza do úvahy ani vtedy, ak postihnutá osoba čiastočne (v istých nie zanedbateľných sférach života) disponuje takouto spôsobilosťou. Túto dispozibilitu je povinný skúmať súd ex offa, teda aj vtedy, ak účastník konania to nenavrhol.

15. Z citovaných rozhodnutí najvyšších súdnych autorít je možné vyvodit', že rozhodnutím o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je potrebné vždy sledovať záujem osoby, o spôsobilosť ktorej ide a až následne záujem verejný, či tretích osôb. Zhodne so súdom prvej inštancie odvolací súd konštatuje, že zákonné podmienky vymedzené v § 10 Občianskeho zákonníka na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v danej veci naplnené neboli.

16. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie ako vecne správne postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

17. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách účastníkov je v súlade so zákonom. O trovách odvolacieho konania vychádzajúc z rovnakých úvah rozhodol aj odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

18. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).